

KYS Psykiatriatalo -hanke / Alavan sairaalakoulun toimitilat**Opetusjohtaja Silja Silvennoinen****Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö**

Perusopetuslain 4 a§ mukaan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana oleville oppilaille opetusta siinä määrin kuin se heidän terveytensä huomioon ottaen on mahdollista. Kunnalla on sama velvoite myös uuden oppivelvollisuuslain piirissä oleville perusopetuksen päättäneille. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvollisuusikäiselle oppilaalle opetusta kuin se hänen terveydentilansa huomioiden on mahdollista.

Alavan sairaalakoulu on jakautunut neljään eri yksikköön:

- Alavan yksikkö, joka sijaitsee Alavan sairaalan lasten psykiatrian osaston yhteydessä. Opetusta annetaan esiopetuksesta 7. vuosiluokkaan saakka.

- Julkulan yksikkö, joka sijaitsee Julkulan sairaalan yhteydessä, missä myös nuorisopsykiatrian osastot sijaitsevat. Opetusta annetaan 7.-9. -luokkalaisille oppilaille.

- KYS Puijo, jossa opetusta annetaan somaattisilla osastoilla hoidossa oleville lapsille ja nuorille.

- Niuvan yksikkö, joka sijaitsee Niuvan sairaalan NEVAN yksikössä, ja jossa opetusta annetaan vaikeimmin hoidettaville lapsille ja nuorille.

Alavan ja Julkulan yksiköissä opiskelee osasto-oppilaiden lisäksi erilaisilla jaksoilla myös avo-oppilaita.

Alavan sairaalakoulussa oppilaiden määrä lasketaan vuoden aikana päivinä, kokonaismäärä vuosittain on keskimäärin 8000 koulupäivää. Vuonna 2020 Julkulan osuus oli 3700 päivää.

Alavan koulun opetus on kiinteästi sidoksissa KYS:n ja Niuvan hoidon yksiköihin. Oppilaat kouluun tulevat osastoilta eikä heitä voida kuljettaa erilliseen kouluun, joten opetuksen on oltava kiinteässä yhteydessä osastoon. Nuoren vointi voi olla sellainen, ettei nuori voi poistua osastolta. Tällöin opettaja opettaa oppilasta osastolla vuoteenvieriovetuksena. Koulutyön järjestämiseksi on välttämätöntä, että koululla on tarkoitukseen sopivat muuntojoustavat tilat osastojen välittömässä läheisyydessä.

Julkulan yksikkö toimii erillisessä rakennuksessa Julkulan sairaala-alueella. Koulussa toimii neljä opettajaa ja neljä koulunkäynninohjaajaa. Yksi työpari on väliaikaistiloissa Kauppakatu 44:n nuorisotiloissa.

Julkulan yksikön koulutilat ovat nykyisellään vanhat ja toimimattomat. Toimitiloissa on tehty sisäilmakatselmus toukokuussa 2021. Sisäilmapiih-

distimia on lisätty ja tehoa voimistettu. Nykyisiä toimitiloja ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista peruskorjata, koska Julkulan sairaalan osastot ovat siirtymässä uuteen psykiatriataloon sen valmistuttua. Samassa yhteydessä myös sairaalakoulun Julkulan yksikön on tarkoitus siirtyä psykiatriataloon.

KYSin uusi psykiatriatalo

KYSin psykiatriatalon yhteyteen perustetaan 7+3 -paikkainen Nuorten yhdistelmälaitos. Seitsemän paikkainen (7) yksikkö korvaa nykyisen Kuopion kaupungin Mäntyrinteen vastaanotto- ja arviointiyksikön. Seitsemipaikkaisen yksikön rinnalle esitettiin kolmepaikkaista erityisyksikköä erityisen vaativahoitoisille nuorille. Sairaalakoulun siirtymistä uuteen psykiatriataloon on suunniteltu ja laadittu hankesuunnitelma yhteistyössä nuorisopsykiatrian sekä nuorten vastaanotto- ja arviointikeskuksen kanssa. Hankesuunnitelma valmistui toukokuussa 2021. Kantavana ajatuksena uudessa sairaalahankkeessa on nuorten sujuva moniammatillinen tukeminen ja synergiaetujen löytäminen nuorisopsykiatrian osastojen ja integroivan laitoshuollon yksikön kanssa mm. yhteisten tilojen, koulutusten ja muiden yhteistoimintojen muodossa.

Sairaalakoulun oppilailla ongelmat ovat kasautuneet vähitellen koulupolun aikana ja usein oireilu voimistuu murrosiän alkaessa. Nuoren tuen tarpeet liittyvät oppimiseen ja opiskeluun sekä toimintakyvyn tukemiseen laajemminkin. Keskittymisen, toiminnanohjauksen ja itsehillinnän haasteet liittyvät nuoren itsensä ominaisuuksien lisäksi myös ympäristötekijöihin, kuten koulun ilmapiiri, vaatimukset, kiusaaminen tai koettu turvattomuus. Mikäli perustasolla koulussa nuoren ongelmien hoitamiseen ei pystytä vastaamaan ja nuorella on samanaikaisesti hoidollinen kontakti, voi nuori saada sairaalaopetuksen palveluita.

Sairaalaopetukseen tulevista nuorista useimmilla on repaleinen koulupolku takanaan. Usein avun odottaminen on kestänyt pitkään ja tilanteet ovat kriisiytyneet odotusaikana. Nuoret ovat kokeneet voimakasta kuormitusta ja stressiä kouluun liittyen. Stressi näkyy usealla nuorella käytöksessä levottomuutena, erikoisena käytöksenä, opillisena vaikeutena, aggressiivisuutena tai vetäytymisenä. Usein näihin ilmiöihin liittyy kumulatiivisuus; mitä enemmän kuormittavia tekijöitä on, sitä heikommin nuori niitä sietää. Vakavimmillaan tilanne on johtaa koulunkäynnin keskeytymiseen. Sairaalakoulun opettajat kokoavat oppilaasta tietoa nykyisellään usealta eri taholta, mikä lisää sirpaletiedon määrää ja heikentää kokonaiskuvaa nuoren oppimiseen ja käyttäytymiseen liittyvistä syistä. Viranomaisyhteistyö sosiaali-toimen ja psykiatrisen hoidon kanssa on ensisijaista, jotta nuoren tilanteesta muodostuu kokonaiskuva.

Monitoimijainen yhdistelmälaitos, integroivan laitoshuollon yksikkö, jossa kaikki yhteistyötahot työskentelevät samassa kiinteistössä, mahdollistaa nopean ja sujuvan toiminnan nuoren hyväksi. Nuoresta tehtävä hoidollinen arvio jakson alussa tuo myös koululle tietoa nuoren oppimiskyvystä. Näin koulussa ei tarvitse tehdä päällekkäisiä oppimiskykyä mittaavia testejä, vaan jo kerätyn tiedon pohjalle voidaan laatia nuoren henkilökohtainen oppimissuunnitelma ja asettaa yhdessä tavoitteita jakson ajaksi ja omaa jatko-opiskelupaikkaan liittyen. Opetuksen järjestämiseen tarvittava tieto liikkuu sujuvasti ja ajantasaisesti. Kokonaiskuvan luominen tilanteesta nopeutuu ja tämä puolestaan auttaa tukemaan oppimisen liikkeellelähtöä.

Nuorisopsykiatrian osastojen ja integroivan laitoshuollon yksikön sijainti samassa rakennuksessa tuo opetuksen järjestämisen kannalta sekä opetuksen laatuun, että kustannuksiin liittyviä hyötyjä. Oppilaan kannalta tällä järjestelyllä voidaan turvata laadukas perusopetus myös kaikkien haavoittuvimmassa asemassa oleville lapsille ja nuorille. Nuoren tilanteen muutokseen on helppo reagoida, kun työntekijät työskentelevät lähekkäin nuoren asioissa. Oppimisen tavoitteita voidaan muuttaa nuoren tilanteen muutosten mukaan, joko vähentää kuormitusta tai lisätä tavoitteita.

Joustavat järjestelyt koulunkäynnin lomittumisesta nuoren kokonaiskuntoutukseen onnistuvat näin sujuvalla tavalla. Sairaalakoulun Julkulan yksikön toiminta tässä verkostossa on äärimmäisen tärkeää eikä sairaalakoulun opetusta voi toteuttaa irrallaan psykiatrian osastoista nuorten potilaiden kuntoisuuden vuoksi. Yhteisten tilojen käyttö tuo mukanaan myös synergiaa. Esimerkiksi musiikin, kotitalouden ja muiden aineenopetustilojen tarvetta ei sairaalakoululla ole, vaan näitä oppiaineita voidaan opettaa yhteiskäyttötiloissa. Oppilaan koulupäivä voidaan rakentaa monimuotoisemmin kuin nykyisin. Osa oppiaineista voidaan toteuttaa kuntouttavana työnä iltaisin hoitajan tai ohjaajan kanssa. Nuorelle tärkeää on identiteetin vahvistaminen oppijana ja pystyvänä toimijana.

Psykiatriatalon suunnittelukoordinaattorin antamien tietojen mukaan toteutussuunnittelu on valmistunut kesäkuussa 2021 ja rakentamisen on tarkoitus alkaa loppuvuonna 2021 tai vuoden 2022 alussa. Rakennuksen käyttöönotto tapahtuu tämänhetkisen tiedon mukaan vuoden 2024 alkupuolella. Sairaalakoulun tilojen suunnittelussa yhteyshenkilönä Kuopion kaupungin puolelta ovat olleet Merja Laininen sekä Katja Lintunen. Tilasuunnittelu on lähtenyt toiminnallisista lähtökohdista. Nuorisopsykiatrialla, sairaalakoululla ja yhdistelmälaitoksella on samaa asiakaskuntaa, joten yhteistyö muuttuu sujuvammaksi, kun toiminnot ovat fyysisesti lähekkäin.

Julkulan sairaalakoulun tilat on suunniteltu korvautuviksi uusilla tiloilla. Nykyiset tilat sisäilmaongelmineen eivät sovellu tämän ajan toiminnallisiin tarpeisiin. Sairaalakoulun, yhdistelmälaitoksen ja nuorisopsykiatrian poliklinikan toiminnot sijoittuvat Psykiatriatalon kerrokseen viisi ja nuorisopsykiatrian osastot kerrokseen neljä. Sairaalakouluun on entisenkaltaisesti suunniteltu neljä luokkatilaa ja pienet jakotilat (Liite; koulun tilat merkitty vaaleansinisellä värillä). Uusista tiloista johtuen vuokrahinta tulee olemaan nykyistä korkeampi.

Vuokra-aika kaupungille vuokrattavista tiloista on lähtökohtaisesti 20 vuotta. Kustannuksista tiedetään tällä hetkellä, että vuokrataso on 27,95 eur/m², sisältäen ylläpidon ja pääomavuokran. Sairaalakoululle suoraan vuokrattavat tilat ovat kooltaan noin 347 m². Arvio palvelualueelle muodostuvista kokonaistilakustannuksista sisältäen myös siivouksen on n. 11.200,00 eur/kk.

Yhteiskäyttöisten tilojen osalta hinta jyvittyy suhteessa vuokrattuihin tilaneliöihin. Yhteiskäyttöisillä tiloilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pukuhuone- ja aulatiloja sekä kattoterassilla olevia varattavia toiminnallisia tiloja. Kokoukset toteutetaan kaupungin toimijoille suunnitelluissa tiloissa. Oppilashuollon tiloille (koulupsykologi, koulukuraattori) ei ole tarvetta.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy hankkeessa etenevän Alavan sairaalakoulun osalta.

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

19.10.2021

42 §

Liitteet 9 9787/2021 Pohjakuva

Valmistelija

Merja Laininen

Katja Lintunen

Simo Hiltunen

Silja Silvennoinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4331

puh. +358 44 718 5210

puh. +358 44 718 5248

puh. +358 44 718 4101

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Katja Lintunen poistui kokouksesta klo 17.22 tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

KUOPIO

Pöytäkirja

12/2021 5 (5)

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

19.10.2021

42 §